

سرمقاله
احمد فاضلی
مدیرعامل شرکت نمایشگاه‌های
تجاری بین‌المللی منطقه یزد

بازاریابی؛ خلایق اصلی صنعت صنایع دستی

زیلبوبافی، سفالگری، شعربافی، کاشی‌کاری، سوزن‌دوزی، قلم‌زنی، پته‌دوزی، حصیربافی، فیروزه‌کوبی، خراطی، مشبک، خاتم‌کاری، معرق، میناکاری و بسیاری دیگر از هنرهای اصیل و ماندگاری که از فرهنگ ما ایرانیان نشأت گرفته‌اند و اکثرشان قدمتی کهن دارند، میراثی هستند ارزشمند که هویت‌مان را در خود نهفته‌اند. این آثار علاوه بر جنبه‌ی هنری که دارند، بهترین ظرفیت هستند برای معرفی و شناساندن فرهنگ ایران زمین به جهانیان، که بی‌شک این اتفاق نیاز به حمایت دولت دارد، حمایتی که اشتغال پایدار و یافتن بازار مناسب، رشد تولیدات و در نهایت توسعه‌ی اقتصاد را رقم می‌زند.

مهم‌ترین مسئله اما در این میان خلایق است که در بازاریابی محصولات مرتبط با این صنعت وجود دارد، زیرا بازار این صنعت همچنان سنتی باقی مانده است و همین امر سبب شده است تا آنطور که باید نتوانیم از پتانسیل‌های آن بهره ببریم، هرچند در سال‌های اخیر شرکت‌های دانش‌بنیان تلاش کرده‌اند با اقداماتی نوآورانه این خلایق را تا حدودی جبران کنند اما با وجود ظرفیت‌های غنی در این زمینه جای کار بسیاری وجود دارد. در این میان بی‌شک برگزاری رویدادهایی همچون نمایشگاه‌های تخصصی صنایع دستی نقش مهمی در توسعه‌ی این صنعت ارزشمند دارد زیرا به اذعان فعالان این حوزه، بستری مناسب برای معرفی و جذب حمایت و همچنین بازاریابی است.

امید که این دوره از نمایشگاه صنایع دستی یزد دستاوردهای قابل‌قبولی را برای فعالان این حوزه به جای گذاشته باشد.

SANATYAZD.IR
دوهفته‌نامه اجتماعی اقتصادی

ویژه‌نمایشگاه صنایع دستی و سوغات ایران من

پنج‌شنبه ۲۷ بهمن ۱۴۰۱ | ۱۶ فوریه ۲۰۲۳ | ۲۵ رجب ۱۴۴۴ | سال هفتم | شماره ۱۵۴ | ۴ صفحه

پُرخاصیت‌های گیاهی در طعم و مزه‌های جدید

نبات‌باچاشنی داروهای گیاهی

رفیعی ادامه می‌دهد: مهم‌تر آنکه برای اولین بار ۷۰ نوع نبات را با طعم‌های گیاهی تولید و عرضه کردیم، به معنای دیگر این محصولات دمنوش‌هایی بر پایه داروهای گیاهی بدون مواد افزودنی هستند. ایده تولید این محصول تولید مزه‌هایی در داروهای گیاهی بود که برای همه ذائقه‌ها خوشایند باشد. به این خاطر که داروهای گیاهی برای برخی ذائقه‌ها خوشایند نیست، به همین خاطر داروهای گیاهان را به نبات اضافه کردیم، همین هم باعث شد خلایقی در شکل ظاهری نبات و مزه‌ی آن ایجاد شود که خوشبختانه بسیار هم مورد استقبال قرار گرفت.

او تولید ۴۳ نوع اسنک را از دیگر محصولات این مجموعه بر پایه‌ی نوآوری در طعم و مزه توصیف می‌کند و می‌گوید: این اسنک‌ها بر بر پایه غلات است؛ غلات حجیم شده که یک میان وعده سالم و کامل محسوب می‌شود.

رفیعی نمایشگاه را فرصتی برای معرفی و شناساندن این برزند می‌داند و ادامه می‌دهد: هدف ما بیش از هرچیز شناساندن ویتان‌سی کیش به مردم است که با حضور پی در پی در این نمایشگاه و سایر نمایشگاه‌های کشور این امکان برای این برزند فراهم شده است. خوشبختانه بازدیدکنندگان هم تا امروز از قیمت و کیفیت محصولات مان رضایت داشته‌اند و همواره با استقبال خوبی مواجه می‌شویم.

جمع‌آوری و به کیش وندان ارایه کنیم. نکته جالب اینکه علاوه بر افراد بومی منطقه، این محصولات مورد توجه کشورهای حوزه خلیج فارس نظیر دوی، قطر و عمان هم قرار گرفت.

رفیعی یکی از اهداف ایجاد این شرکت با این میزان از تنوع طعم و مزه را حذف واسطه‌گری و ارایه مستقیم محصول به مصرف‌کننده عنوان می‌کند: «در این راستا این شرکت محصولاتی متنوع و ارگانیک از جمله کشک‌های محلی، انواع تلف، چیپس و میوه خشک را تولید و عرضه می‌کند.»

جمله شرکت‌های فعال در زمینه تولید مواد غذایی است که از سال ۹۸ با ایجاد خلایق در طعم و مزه، محصولاتش به سبد خرید مواد غذایی بسیاری از مردم راه پیدا کرده است.

رفیعی مدیر شرکت ویتان‌سی کیش در تشریح فعالیت این شرکت و تولیدات آن می‌گوید: سال ۹۸ در جزیره زیبای کیش فعالیت خود را آغاز کردیم، فعالیتی که از ابتدا بر پایه خلایق و پاسخ به تنوع بالای جمعیتی ساکن در این جزیره انجام شد. بنابراین سعی کردیم گلچینی از سوغات تمام استان‌ها را

خلایق، برگ برنده هر کسب و کاری است. در بازار رقابتی امروز شرکت‌ها به ویژه تولیدکنندگان محصولات غذایی مجبور هستند که برای جلب رضایت مشتریان براساس نیاز و ذائقه و سلیقه آن‌ها تولید کنند. در حالی که در گذشته شرکت‌های مواد غذایی تنها به تولید اکتفا می‌کردند و در نهایت هم به دلیل اینکه تعداد رقبا در بازار بسیار پایین بود، به هدف اصلی‌شان که همان فروش بود، دست پیدا می‌کردند. امروز اما بازار بسیار رقابتی شده و برای ماندگاری در آن میبایست با خلایق، مصرف‌کننده را به سمت طعم و مزه‌های جدید البته با در نظر گرفتن سلامت دعوت کرد، نمونه مشخص این تزریق نوآوری به کار بردن گیاهان دارویی پُرخاصیت به محصولاتی است که طعم و مزه آن برای هر سلیقه خوشایند باشد، شرکت "ویتان‌سی" از

برگزاری نمایشگاه «ایران من» در ۱۰۰ نقطه از کشور

انتخاب تولیدات فاخر برای عرضه در سطح بین الملل است. البته تجاری سازی صنایع دستی کشور نیز در دستور کارمان قرار دارد است و شرکت مادر تخصصی توسعه‌ی ایرانگردی و جهانگردی به‌عنوان بازوی اجرایی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، درصدد است که صنعت صنایع دستی را به سمت تجاری سازی سوق دهد.

این رویداد بدون اخذ هیچ‌گونه اعتباری از دولت یا هر نهاد دیگری و به صورت خودگردان و تنها با هدف حمایت از این صنعت و فعالان آن برگزار می‌شود و طبق پیش‌بینی‌ها حدوداً طی یک ماه آینده به صورت همزمان ۲۰ نمایشگاه در ۲۰ نقطه از ایران برگزار خواهد شد.

گفتنی است، نمایشگاه صنایع دستی و سوغات ایران من در یزد با حدود ۱۷۰ غرفه که حدود ۹۵ غرفه به صنایع دستی اختصاص دارد و ۷۰ غرفه به سوغات، برگزار شد.

رامین عبدلی
مجری نمایشگاه

نمایشگاه صنایع دستی و سوغات «ایران من» در استان یزد، چهارمین رویداد از سلسله رویدادهایی است که در حال حاضر در ایران برگزار شده است. عمده هنرمندان حاضر در این نمایشگاه از استان یزد و شهرستان‌های آن هستند و حدوداً از ۸ استان دیگر نیز در این رویداد حضور دارند. این رویداد پیش از این در استان تهران، قم و همدان برگزار و مقرر شده است ۱۰۰ نقطه از کشور پهناورمان ایران، میزبان این نمایشگاه باشند. هدف اصلی از برگزاری این رویداد شناسایی و حمایت از تولیدات، فعالان و تولیدکنندگان صنایع دستی کشور و در نهایت

صنایع دستی، صنعتی اصیل و غیرقابل تحریم

احمد آخوندی
مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان یزد

نکته قابل توجه در این میان اما کاربردی سازی صنایع دستی و احیای هنرهای فراموش شده است، زیرا بسیاری از صنایع دستی ما که قدمتی کهن دارند، به دلیل اینکه کاربردی در زندگی امروز ندارند رفته رفته رو به زوال هستند، اما در سال‌های اخیر تلاش‌های بسیاری در این زمینه صورت گرفته است تا با نوآوری و خلاقیت، این تولیدات در دنیای امروز جایگاه خود را بیابند و احیا شوند. هرچند نباید فراموش کنیم که صنایع دستی در کشورها استانداردهایی دارد که لازم است تولیداتمان را به این استانداردها نزدیک کنیم تا اقبال جهانی را نیز داشته باشیم.

نمایشگاه صنایع دستی و سوغات ایران من، رویدادی است برنامه‌ریزی شده که مقرر شده در ۱۰۰ نقطه از ایران پهناور برگزار شود که بی‌شک این رویداد دستاوردهای مطلوبی را به جای خواهد گذاشت.

اصلی‌ترین مزیت صنعتی اصیل و ارزشمند صنایع دستی این است که امکان تحریم آن وجود ندارد، بنابراین با توجه به پتانسیل‌های غنی این صنعت، با بهره‌گیری از روش‌های نوین بازاریابی و تبلیغات می‌توانیم تولیدات در این زمینه را در سراسر دنیا به نمایش بگذاریم و مخاطبانمان را بیابیم، البته این اتفاق زمانی رخ خواهد داد که شرکت‌های فعال در این زمینه خلاقیت را چاشنی کار خود کنند تا بتوانیم سهم درخوری را در بازارهای جهانی از آن خود کنیم.

تولید زیلوی سه رنگ، ابتکاری پر رمز و راز

رمز و رازی که در ابداع این طرح نهفته منحصر به فرد است و شخص دیگری امکان بافت آن را ندارد.

امامی ادامه می‌دهد: زیلو بافی برخلاف دیگر فرش‌های دستباف ایرانی که با پشم بافته می‌شوند کاملاً گیاهی و خنک است، از آنجا که نخ‌های آن از گیاهان، مواد سلولزی و کاملاً طبیعی ساخته شده است، پُز ندارد و حساسیت پوستی ایجاد نمی‌کند و استفاده از آن برای افرادی که آلرژی دارند توصیه می‌شود.

امامی که ۵۰ سال است به کار زیلو بافی مشغول است با گلایه از افزایش قیمت مواد اولیه عنوان می‌کند: تداوم این افزایش قیمت در مواد اولیه باعث می‌شود تولید این دست‌بافته کهن در معرض تهدید و نابودی قرار گیرد.

امامی با توضیح اینکه دولت میبایست برای حمایت از این صنعت ۳ هزارساله نخ حمایتی در اختیار زیلوبافان قرار دهد، می‌گوید: برای مثال از ۵۰ کیلو نخ که در ماه تهیه می‌کنیم بخشی از نخ را به صورت حمایتی در اختیار زیلوبافان فعال قرار دهند تا این وضعیت تا اندازه‌ای تعدیل و حاشیه سود معقولی برای زیلوباف ایجاد شود.

او در ادامه ایجاد بازار برای جلوگیری از جولان واسطه‌گری را از دیگر راهکارهای حمایت از این صنعت برمی‌شمرد و عنوان می‌کند: در ضمن دولت می‌تواند با خرید این محصول نقش واسطه را ایفا کند.

ساختار شکنی در فرم‌های معمول در اکثر مواقع با جذابیت‌های چشمگیری همراه می‌شود، برای مثال نمونه مشخصی از این تغییر در ساختار و فرم، بافت زیلو در سه رنگ است. در واقع زیلوها دست‌بافتهایی هستند که قدمت‌شان به قرن ششم و هفتم قبل از میلاد بازمی‌گردد و معمولاً در دو رنگ بافته می‌شوند، اما غلامرضا امامی بافنده زیلویی است که موفق شده با فوت و فنی که به گفته خودش، تنها خود از آن آگاه است زیلویی سه رنگ با عنوان "زیلوی چشمی" تولید کند که هیچ بافنده دیگری امکان بافت آن را ندارد. غلامرضا امامی در توضیح بافت نخستین زیلوی سه رنگ با عنوان "طرح چشمی" می‌گوید: برای تنوع و تولید متفاوت، زیلو با سه رنگ را تولید کردم که به دلیل

بلوچستان مأمین هنرهای دستی اصیل ایرانی

استفاده می‌شود و امروزه به بازارهای صنایع دستی راه پیدا کرده و مورد توجه قرار گرفته است. او با توضیح اینکه نمایشگاه‌ها محل بسیار خوبی برای فروش محصولاتش است، ادامه می‌دهد: در شهر خودم تمام مردم از این دست‌ساخت‌ها در اختیار دارند به همین دلیل کسی خرید نمی‌کند اما نمایشگاه‌ها محل خوبی برای ارایه و فروختن تولیداتم است.

سوزن دوزی، هویت و شناسنامه فرهنگ بلوچ‌ها

سنجرزهی در توضیح هنر سوزندوزی می‌گوید: از زمانی که کودکی ۷ ساله بودم سوزن و نخ دستم بود. این هنر را از مادر و مادربزرگم آموختم، در واقع علاقه به سوزن دوزی به صورتی ذاتی در این منطقه وجود دارد، کاری سخت و بسیار ظریف که باید تار به تار دوخته شود و اگر حتی یک قسمت کوچک‌تر آن خراب شود مابقی طرح‌ها نیز خراب می‌شوند.

زینب سنجرزهی سوزن دوزی را به‌عنوان یکی از هنرهای دستی زنان بلوچستان معرفی می‌کند که با ظرافت و هنر دستان هنرمند زن بلوچ و پشتکار مداوم آنان خلق می‌شود و می‌گوید: قدمت این هنر و رواج آن در تمامی مناطق بلوچستان به حدی است که از آن به منزله هویت، موجودیت و شناسنامه فرهنگی این قوم یاد می‌کنند.

به گفته او، سوزن دوزی بازتاب ذوق، خلاقیت ذهنی و توان جسمی زنان بلوچ است و قدمتی به بلندی تاریخ بلوچستان دارد که از این رو به آن "بلوچی دوزی" می‌گویند.

حصیربافی، هنری کهن و کاربردی متعلق به اقوام اقلیم‌های مختلف ایران است که با توجه به همین ویژگی‌های اقلیمی و قویتی در طرح‌های مختلف و با مواد اولیه متفاوت در نقاط مختلف کشور از شمال تا جنوب و شرقی غرب گسترده شده است، هنری که زینب سنجرزهی یک حصیرباف بلوچ از آن به‌عنوان هنری یاد می‌کند که در دوران کودکی و از مادر و مادربزرگ خود آموخته است و حالا با آن گذران زندگی می‌کند.

زینب سنجرزهی از اقوام بلوچ و از اهالی یکی از روستاهای شهر خاش در سیستان بلوچستان است که در نمایشگاه صنایع دستی یزد شرکت کرده است. او می‌گوید: مواد اولیه تولید حصیر، گیاهی به‌نام داز است که با نخل خرما متفاوت است، در واقع داز گیاهی خودرو است که در منطقه زاهدان می‌روید و در تولید حصیر کاربرد دارد.

سنجرزهی بعد از فوت همسرش با تولید این دست‌ساخت‌ها امرار معاش کرده است، تولید سبدهایی که در آن منطقه برای نگهداری خرما

سوخته‌نگاری؛ هنر دقت، حوصله و تمرکز

با هویه است. این هنر بسیار وقت‌گیر است و به‌طور کامل با دست انجام می‌شود. این هنرمند جوان معتقد است که سوخت روی چوب را می‌توان هنر دقت، حوصله و تمرکز نیز دانست چون کوچک‌ترین بی‌دقتی باعث ایجاد نقص در اثر شده و اغلب قابل بازگشت نخواهد بود.

زهرا بهرام‌آبادی که به صورت خودآموز این هنر را آموزش دیده است، حساسیت بالا و تمرکز زیاد را از مهم‌ترین عواملی می‌داند که در زیبایی اثر نقش دارند: حساسیت بالا باعث می‌شود که هنرمند تمام تمرکز و توجه خود را در زمان انجام کار معطوف به آن کرده و کوچک‌ترین توجهی به اطراف نداشته باشد؛ چون کمترین اختلاف زمانی در انجام سوخت باعث تغییر رنگ چوب و در نتیجه اختلاف در کنتراست‌ها شده یا اینکه باعث فرورفتن نوک بسیار داغ هویه در چوب شده و اثر را از بین خواهد برد.

این هنرمند جوان، به گفته‌ی خودش تنها کسی است که در هنر سوخت روی چوب در یزد فعالیت می‌کند؛ اگرچه تا به حال شاگردان و کارآموزهایی هم داشته ولی آن‌ها وارد بازار کار نشدند. البته بهرام‌آبادی در ادامه با اشاره به نوپایی و ناشناخته بودن رشته سوخته‌نگاری می‌گوید: هنرجویان سوخت روی چوب روزبه‌روز در حال شناخت این رشته و فراگیری تکنیک‌های مرتبط با آن هستند.

این هنرمند یزدی نداشتن بیمه‌ی مخصوص هنرمندان صنایع دستی را از مهم‌ترین مشکلات این حوزه می‌داند و از شرایط کاری‌اش در این روزها راضی نیست: از آنجایی که بیشترین خریداران این هنر گردشگران خارجی هستند و با توجه به اینکه در این روزها گردشگران بسیار اندکی به شهر ما سفر می‌کنند، بازار فروش هم کساد است البته با شرکت در نمایشگاه می‌توان امید داشت که مردم بیشتر با این هنر آشنا شوند و از آن استقبال کنند.

شادی شفیع: هنر سوخت روی چوب یا سوخته‌نگاری روی چوب یکی از هنرهای اصیل و چندصدساله در کشور است که مانند بسیاری از هنرهای اصیل ایرانی به درستی به نسل جوان معرفی نشده و در حال فراموشی است. هنر سوخته‌نگاری یا سوخت روی چوب یا سوخته‌نگار، همانطور که از نامش پیداست، به معنای سوزاندن چوب با استفاده از مقتول فلزی داغ و خلق اشکال، بافت و خطوط جدید است. همچنین از این روش برای سوخت روی چرم نیز استفاده می‌شود و به گفته‌ی هنرمندان فعال در این حوزه هنر سوخت چرم قبل از زمان صفویه در ایران وجود داشته است. ناشناخته بودن این هنر در چند دهه گذشته باعث شده هنرمندان بسیار کمی مشغول به فعالیت در این حوزه باشند. با این حال «زهرا بهرام‌آبادی» یکی از هنرمندان استان یزد است که در این ۶ سال اخیر چراغ این هنر زیبا را با ذوق سرشار، در یزد روشن نگه داشته و به خلق آثار زیبایی روی چوب مشغول است.

زهرا بهرام‌آبادی فارغ‌التحصیل مهندسی نساجی از دانشگاه یزد است اما علاقه‌مندی به هنر باعث شد که او وارد حوزه صنایع دستی شود. این هنرمند درباره این هنر می‌گوید: سوخته‌نگاری، هنر سوزاندن چوب

بانوان، پای ثابت هنر کاربافی

روز به روز بر تعدادشان افزوده می‌شود. آخوندزاده درباره افرادی که در حوزه نساجی سنتی تحت پوشش شرکت فعالیت می‌کنند، می‌گوید: ما یک مجموعه‌ی کارآفرینی هستیم که به زنان سرپرست خانوار علاقه‌مند به بافت پارچه، کمک می‌کنیم تا بتوانند وارد بازار کار شوند. به گفته‌ی محبوبه آخوندزاده، از صفر تا صد یعنی از آموزش و تهیه دستگاه بافت و حتی تأمین مواد اولیه بر عهده شرکت است، به این صورت که دستگاه‌ها را به صورت امانی در اختیار بافنده‌ها قرار می‌دهد و برای زنان سرپرست خانوار دوره‌های آموزشی بافت و حتی فروش را هم برگزار می‌کند تا بافنده‌ها بتوانند محصولات خود را به فروش برسانند.

محبوبه آخوندزاده درباره مزیت بافت‌هایی که توسط بافندگان تحت پوشش این شرکت، انجام می‌شود، می‌گوید: ما تلاش کرده‌ایم که محصولات خود را از حالت خام به محصولات کاربردی همچون حوله، رومیزی، کوسن و... تبدیل و با بسته‌بندی ویژه به بازار عرضه کنیم. بر اساس گفته‌های مدیر اجرایی این شرکت کارآفرینی در حال حاضر ۲۵ خانم سرپرست خانوار با شرکت همکاری می‌کنند که تلاش ما بر این است تا با برگزاری دوره‌های متفاوت فروش، آن‌ها را مستقل کرده و نیروهای جدیدی را جایگزین کنیم.

محبوبه آخوندزاده در مورد دغدغه‌های افراد بافنده می‌گوید: از مسئولان می‌خواهیم حمایت بیشتری از فعالان کاربافی داشته باشند چون کاربافان هیچ‌کدام بیمه نیستند.

او فروش محصولات در بازار یزد را هم از دیگر مشکلات این حرفه می‌داند: متأسفانه در حال حاضر بازار یزد از این محصول اشباع شده بدون آنکه نظارتی بر کیفیت تولید پارچه‌ها باشد و ما هم تصمیم گرفتیم محصولات خود را در بازارهای استان‌های دیگر به فروش برسانیم.

کاربافی از فنون بافندگی سنتی و یکی از ساده‌ترین و در اصل گسترده‌ترین بخش در حوزه نساجی دستی است که در شهرهای مرکزی ایران بافته می‌شود. کاربافی هنری است با قدمتی از عهد تیموریان با تار و پودی از جنس پنبه. این هنر به‌عنوان یک اثر ناملموس به شماره ۱۱۰۹ در شهریور ۹۴ ثبت ملی شد. کاربافی در حال حاضر در استان یزد بسیار رونق دارد و بانوان زیادی در این رشته فعال هستند و هنر دستان خود را در نمایشگاه‌های برگزار شده و در فضای مجازی به معرض نمایش و فروش می‌گذارند. بانوان یک پای ثابت این هنر در یزد هستند که با دستان هنرآفرین خود، زیبایی خلق می‌کنند و سفره نانی هم برای دیگران می‌گسترانند. در این میان نیز کارآفرینانی هستند که با حمایت خود از هنرمندان این صنعت، به حفظ و احیای کاربافی کمک می‌کنند.

محبوبه آخوندزاده مدیر اجرایی شرکت کارآفرینی نگین حاتم کویر است که چند سالی می‌شود در حوزه کارآفرینی فعالیت دارد اما در حوزه نساجی سنتی تنها ۶ ماه از فعالیت آن‌ها می‌گذرد. او بر این باور است که کاربافی به زنان سرپرست خانوار استقلال داده و بازار فروش خودش را هم دارد؛ با این حال باید تنوعی به کارها بدهیم تا بتوانند تولیدات خود را متمایز از کارباف‌هایی کنند که در استان

تلفیق هنر و نوآوری

خوبی را در صادرات آثار هنری به دست بیاورد و همین باعث افزایش رونق کار هنرمندان و پیشرفت کار آنان می‌شود.

مژگان قبل از شروع تحصیلات آکادمی در رشته صنایع دستی، هنر جواهرسازی را به صورت تجربی آموزش دیده و بعد تصمیم می‌گیرد برای یادگیری بیشتر به سراغ تحصیل آکادمیک برود تا به گفته‌ی خودش این هنر را هم به صورت تجربی و هم علمی یاد بگیرد؛ چرا که باور دارد با توجه به پتانسیل‌های موجود در یزد در رشته طلا و جواهرسازی، به کارگیری دانش روز و انتقال آن به نیروهای جوان در محیط آکادمیک راهی مؤثر در جهت رشد صنعت و در نتیجه رونق و رشد اقتصادی در استان است.

این هنرمند جوان در مورد تکنیک کار خود و نحوه‌ی اجرای آن می‌گوید: تکنیک کار من، زرگری سنتی است و صفر تا صد کار نیز با دست انجام می‌شود و طرح‌های من بیشتر تلفیقی از چوب، شیشه و فلز است البته مواد آن بسته به نیاز بازار و سفارش‌هایی که داده می‌شود، متغیر است؛ از مس گرفته تا برنج و طلا. مژگان السادات حظیره یزدی تنها فردی است که در یزد این هنر تلفیقی را انجام می‌دهد و به گفته‌ی خودش بعضی از طرح‌های اختصاصی خود را به ثبت رسانده اما سری از کارها نیز سفارش مشتری است.

این هنرمند از عدم استقبال مردم یزد از این هنر گلایه دارد و می‌گوید: متأسفانه در یزد این نوع کار با استقبال چندانی همراه نیست؛ چراکه یزدی‌ها ترجیح‌شان این است که اگر هزینه‌ای انجام می‌دهند، پس‌اندازی هم باشد ولی مشتریان شهرستان زیاد دارم و حتی با استان قدس همکاری می‌کنم.

هنر زرگری و جواهرسازی از گذشته‌های دور جزء جدایی‌ناپذیر زندگی مردمان یزد بوده است. اما در چند سال اخیر این هنر سنتی با نوآوری‌هایی همراه شده که تفاوت بسیاری با زرگری سنتی یزد دارد. هنر گذشته پایه هنر امروزی بوده، اما تغییراتی در آن صورت گرفته است. استفاده از هنرهای تزئینی که به صورت تلفیق هنر و نوآوری تولید می‌شوند، امروزه بسیار پرطرفدار شده‌اند که این خود راهی است برای کسب درآمد هنرمندان این هنر سنتی یزد و حمایت از آنان.

در شهر یزد هستند هنرمندان جوانی که تلاش می‌کنند تا هم به صورت علمی و هم به صورت تجربی به زنده ماندن هنر زرگری کمک کنند. مژگان السادات حظیره یزدی فارغ‌التحصیل رشته صنایع دستی با گرایش جواهر سازی است که باور دارد اگر هنرمندی بخواهد از کارش درآمد نیز کسب کند تلفیق هنر و نوآوری برای او بسیار ضروری است.

این هنرمند جوان مدتی است که هنر زرگری یزدی را به صورت مدرن اجرا می‌کند و معتقد است که اگر تلفیق هنر و نوآوری در آثار به خوبی انجام شود کشور ما می‌تواند رتبه

دست‌سازهای از جنس بتن

کساد شد، به همین دلیل هم به دلیل علاقه‌ای که به صنایع دستی داشتیم و از طرف دیگر برای کسب درآمد به سراغ صنایع دستی رفتیم.

این هنرمند جوان، کار با بتن و سنگ مصنوعی را در شیراز یاد گرفته و حالا با پشتکار و خلاقیت، قالب‌های اختصاصی برای خودش طراحی کرده‌است: اوایل که من کار را شروع کردم، کسی آن را نمی‌شناخت ولی این اواخر کار شناخته‌تر شد اما با توجه به زیاد شدن فعالان این حوزه، هرکسی می‌تواند قالب شخصی خودش را داشته باشد که مثل امضای یک هنرمند است. به گفته‌ی زهرا جمشیدی مواد اولیه این کار از سیمان و پودر سنگ است که با یک سری افزودنی می‌توان مقاومت و دوام آن را افزایش داد و حتی با اضافه کردن رنگ به مواد اولیه می‌توان رنگ آن را نیز تغییر داد.

این هنرمند جوان معتقد است که سیمان در طراحی‌های جدید، به خاطر خنثی بودن رنگ و سردی‌اش انتخاب شده و چون فرم‌پذیر است، می‌توان کار و حجم‌های جالبی خلق کرد. جمشیدی با اشاره به اینکه تزئینات بتنی مدتی است که طرفداران بسیاری پیدا کرده، ادامه می‌دهد: از آنجایی که قیمت مواد اولیه این کار نسبتاً گران است، قیمت تمام شده آن کمی بالاست به همین دلیل در یزد استقبال چندانی از آن نمی‌شود ولی از استان‌های مختلف سفارش‌های زیادی ثبت می‌کنیم. زهرا جمشیدی هم مثل اغلب هنرمندان جوان فعال در صنایع دستی، بیشترین فروشش از طریق آنلاین است اما به گفته‌ی خودش در این مدت به دلیل فیلترینگ با مشکلات زیادی در ثبت سفارش روبرو بوده و خریدارانش به شدت ریزش داشته‌اند.

اگر شما هم مینیمال‌گرا هستید، می‌توان حدس زد برای خرید اکسسوری‌ها و لوازم دکوری منزلتان، جست‌وجوی زیادی را انجام می‌دهید، اما کافی است کمی به رنگ بتن توجه کنید! تا چند سال پیش استفاده از بتن تنها در ساخت بزرگراه‌ها، پل‌ها و سدها خلاصه می‌شد و کسی فکرش را هم نمی‌کرد که روزی ممکن است تزئینات بتنی و دست‌سازهای بتنی تبدیل به بخشی از دکوراسیون منزل شوند. اما امروزه مردم به بتن و برای یک ماده خاکستری رنگ بی‌روح نگاه می‌کنند و آن را به عنوان جزئی از دکوراسیون داخلی و اکسسوری بتنی پذیرفته‌اند. آن‌ها با آغوش باز منتظر اکسسوری بتنی جدیدی هستند که هر روز روانه بازار می‌شوند. زهرا جمشیدی که در رشته مدیریت جهانگردی تحصیل کرده، بیش از ۲ سال است که با روش‌های خلاقانه و ابتکاری جدید لوازم دکوری، تزئینی، اکسسوری‌هایی از جنس بتن و سنگ‌های مصنوعی را در کارگاه کوچک خود در شهر مهریز می‌سازد و روانه‌ی بازار می‌کند؛ هم‌زمان با فارغ‌التحصیلی‌ام، کرونا هم در ایران شیوع پیدا کرد و بازار رشته مدیریت جهانگردی

ما را در اینستاگرام دنبال کنید

پنجشنبه ۲۷ بهمن ۱۴۰۱ | ۱۶ فوریه ۲۰۲۳ | ۲۵ رجب ۱۴۴۴ | سال هفتم | شماره ۱۵۴

با ما در ارتباط باشید

YAZDFAIR.COM

YAZD.FAIR

YAZD.FAIR

۰۳۵-۳۳۶۹۰۰۰۰

سازمان ملی تحقیقات اقتصادی و برنامه ریزی

تلفن: ۰۳۵۳۸۲۴۸۲۹۲

ساختمان پنجم

بازرگانی: سیما میدانی

تحریریه: شادی شفیع

دبیر تحریریه: مینا وکیل نژاد

دبیر بخش صنعت: احسان افشاری پور

سر دبیر: مهسا رشتی پور

سپهیل شریعتمداری

عکس: بهارک روشن بخش، محمد ابراهیم فلاح

قدرت نمایی دست دوزهای چرمی در برابر برندهای شرکتی

چرم بز نیز دیگر مواد اولیه در این کار است اما به دلیل اینکه بعد از مدتی پوسته پوسته می شود و عمر آن یک تا یک سال و نیم بیشتر نخواهد بود، کم تر مورد استفاده قرار می گیرد. او همچنین در پاسخ به اینکه چطور می توان به کیفیت و مرغوب بودن دست ساخت های چرمی پی برد، عنوان می کند: فرایند رنگ زدن چرم ها مانند رنگ زدن ماشین است، اما این نوع رنگ زنی هم باید به گونه ای باشد که رنگ به خورد چرم برود، برای مثال اگر نوار چسب را روی چرم زدید بعد از مقداری ماساژ و برداشتن آن، نباید رنگ از روی آن جدا شود.

سحر اولیایی ادام می دهد: در واقع چرم های طبیعی مانند موجود زنده هستند، بنابراین اگر در معرض رطوبت و گرد و غبار قرار گیرند دچار پوسیدگی می شوند چرا که پر شدن منافذ باعث می شود چرم چهره ناخوشایندی به خود بگیرد. بنابراین باید در هوای بارانی کیف را با دستمال خشک کنید و آن را در هوای آزاد قرار دهید، در چنین شرایطی به راحتی می توان تا ۱۰ سال از کیف های چرمی استفاده کرد.

به روز فاصله گرفته و همین امر نقطه ضعف و مانعی برای صنعتی شدن آن ها به شمار می رود، توضیح می دهد: به این انتقاد به کسب و کارهای هنری و صنایع دستی وارد است، ما نیز در این مجموعه راغب هستیم که از افراد متخصص در زمینه طراحی محصول و برندسازی بهره مند شویم اما لازمه این اقدام درآمدزایی مکفی است چرا که همکاری با افراد متخصص در زمینه برندسازی و طراحی محصول نیاز به هزینه قابل توجه دارد که هنوز چنین امکانی برای این مجموعه فراهم نیست.

سحر اولیایی در توضیح مشخصات چرم های چرمی های مورد استفاده در تولیدات خود می گوید: چرم گاو، شتر، شتر مرغ و بز در تولید کیف و اکسسوری های چرمی استفاده می شوند. معمولاً چرم های گاو به دلیل اینکه بالای ۷ سال دوام دارند بیشترین کاربرد را در تولیدات این مجموعه دارند. در این بین پوست شتر مرغ به دلیل اینکه صرفاً پوست ساق با استفاده می شود قطر کمی دارد، بنابراین نمی توان در کارهای بزرگ از آن استفاده کرد، چرا که دوخت و تکه دوزی می شود.

"اورچینی" معتقد است که کیفیت و طرح این محصولات قابل رقابت با برندهای مطرح کشور است.

او دانش آموخته رشته هنر و خالق دست ساخت های چرمی مجموعه اورچینی است. او می گوید: تمامی تولیدات چرمی در اورچینی دست دوز و با آموزش رایگان به زنان خانه دار و علاقه مند تولید می شوند، به همین دلیل است که این مجموعه علاوه بر تولید قابل توجه، اشتغالزایی چشمگیری را به همراه داشته است و این امکان را دارد که محصولات را به تعداد زیاد برای شرکت های بزرگ تولید کند.

به گفته سحر اولیایی، دست ساخت های چرمی علاوه بر این که طرح خلاقانه و کیفیت مطلوبی دارند، از نظر کیفیت با برندهای شرکتی مطرح بازار برابری می کنند و مهم تر اینکه قیمت این تولیدات چرمی یک سوم برندهای مطرح کشور است.

این هنرمند در واکنش به این انتقاد که به طور معمول صنایع دستی مناطق مختلف کشور به علت بهره نگرستن از هنر طراحان متخصص در زمینه صنایع دستی از طراحی های

ورود کیف ها و اکسسوری های دست دوز چرمی به بازار ایران تا حد زیادی موجب شد که انحصار تولیدات چرمی که تا پیش از این در اختیار چند برند مطرح قرار داشت در حد چشمگیری شکسته شود؛ تولیداتی با طرح و کیفیتی برابر و قیمتی معقول که می توان اقبال آن ها را در ترکیبی از جسارت، خلاقیت و ذوق هنری خالق آن ها جست و جو کرد. سحر اولیایی یکی از تولیدکنندگان کیف و اکسسوری چرم به نام

حمایت، لازمه ی گذر صنایع دستی از چالش ها

سفالی که بسیار هم مورد توجه قرار گرفته است. غرفه او پر بود از سفال هایی با طرح های کارتونی جذاب و زیبا. او در توضیح بیشتر پیرامون چگونگی انتخاب این طرح ها عنوان می کند: طرح های کارتونی به دلیل استفاده از رنگ های شاد و شخصیت های کارتونی به ویژه برای کودکان بسیار جذاب هستند.

او در ادامه با گلایه از عدم حمایت از صنایع دستی نوپا و خلاقانه می گوید: یکی از چالش های پیش روی این فعالیت در عین خلاق بودن، نبود تسهیلات و حمایت از این صنعت است، در واقع به عنوان هنرمند فضای مناسبی برای ارایه تولیدات خود نداریم به همین دلیل در بحث فروش محصول با مشکلات زیادی مواجه هستیم که همین امر فعالیت در این زمینه را با دشواری های زیادی مواجه می کند.

این هنرمند ادامه می دهد: بازارچه دائمی صنایع دستی یکی از ملزومات رونق این فعالیت

ریحانه منادی می گوید که نقاشی و نقطه کوبی روی سفال را با علاقه شخصی، بدون آموزش و بر اساس آزمون و خطا انجام می دهد، نقاشی های خلاقانه بر روی ظروف

«نقاشی روی سفال امروزه در بین هنرمندان بسیار محبوب شده چرا که با ساده ترین ابزار و تنها با کمی خلاقیت طرح های بسیار زیبایی را می توان خلق کرد، هنری که می توان آن را با چاشنی اندکی خلاقیت به فعالیتی اقتصادی تبدیل کرد، اما این درحالی ست که صنایع دستی از این دست با وجود آنکه می توانند درآمدزا و زمینه ساز رونق تولید و تحقق اقتصاد مقاومتی باشند، به دلیل نبود سازوکارهای حمایتی نظیر بازارچه های صنایع دستی و تسهیلات حمایتی با چالش های فراوانی برای معرفی به مردم و تداوم فعالیت مواجه هستند، در واقع معتقدم حمایت از کارگاه های کوچک صنایع دستی است که رونق تولید را به همراه دارد.» اینها بخشی از صحبت های ریحانه منادی فعال صنایع دستی است که مشروح مصاحبه او را در ادامه می خوانید...

نیازسنجی و به روزرسانی، رمز ماندگاری هنر قلمکاری

باعث شده که طرح ها متناسب با نیاز مشتری ها بروزرسانی شود، همین مسأله سبب شد که هنر پارچه های قلمکار تا به امروز بر مدار اقبال و جذابیت برای مشتری باشد، برای مثال ما در طرح های جدید، نقش های هرمی و هندسی را با طرح های قدیمی تلفیق کردیم که تمامی این تغییرات در طرح و رنگ برگرفته از خلاقیت و هنر این مجموعه تولیدی بوده است.

او همچنین در تشریح قدمت قلم کاری می گوید: قلمکاری در قرن ۱۱ قمری در زمان شاه عباس به علت علاقه ی درباریان به این هنر و صنعت توسعه یافت و به کمال رسید. در این دوره قلمکاری های مختلفی تهیه و تولید می شد که پرکاربردترینش قلمکاری زر یا اکلیل بود و بیشتر لباس های مردانه و زنانه را با پارچه های قلمکاری شده تهیه می کردند. نوعی از قلمکاری که برای لباس استفاده می شد دلگه نام داشت که دارای طرح و نقش خاصی بود.

می دهد: قلم کارها علاوه بر اینکه در طرح های سنتی تولید می شود، برای پاسخ به سلیقه های متنوع امروز که به دنبال نقش و نگارهای جدید هستند به روز هم می شوند، برای مثال در کنار طرح ترنج قدیمی حاشیه هایی با طرح و رنگ شاد کار می شود و خوشبختانه قلمکارهایی که در طرح ها و رنگ های شاد و جدید به بازار عرضه شده اند و مورد استقبال قرار گرفته اند.

ساسان نجفی با توضیح اینکه تولیدات این مجموعه به دو بخش ممتاز و صادراتی تقسیم می شود، می گوید: معتقدم در حال حاضر قلمکارها به خوبی توانستند در تزیینات داخلی مدرن و سنتی نظیر رومیزی، روتختی و... خانه ها جای خود را باز کنند.

نجفی در خصوص رمز پویایی صنایع دستی قلم کار برخلاف برخی صنایع که گرد فراموشی و زوال بر آن ها چیره شده است، عنوان می کند: نیاز سنجی از مشتری و اینکه به دنبال چه طرح و کیفیتی است و اعمال سلاقی گوناگون

جالب پیرامون این هنر تداوم نسبی آن در میانه ی زوال بسیاری از صنایع دستی کهن است. این هنر اصیل کماکان پویایی خود را حفظ کرده و مشتریان خاص خود را دارد. ساسان نجفی مدیر فروش ترمه آریا مد معتقد است که رمز پویایی صنعت قلم کاری توجه این مجموعه تولیدی به سلیقه و نیازسنجی از مشتری است؛ پارچه های قلمکاری که با حفظ اصالت به روزرسانی می شوند، مشروح این گفت وگو را در ادامه بخوانید.

ساسان نجفی با توضیح اینکه پارچه های مورد استفاده در قلمکاری معمولاً پنبه، ابریشم و کتان است، می گوید: بهترین پارچه برای قلمکاری پارچه ی نخی است چرا که الیاف پنبه ای پذیرش رنگ شان بیشتر از پشم است و تمام رنگ های مورد استفاده در این پارچه ها طبیعی است.

طرح های آن نیز به صورت دستی انجام می شود. او با توضیح اینکه پارچه های قلم کار به مرور زمان و با توجه به سلیقه و نیاز مخاطب بروزرسانی شده است توضیح

قلمکاری، جادوی رنگ های طبیعی و نقش و نگارهای زیبایی است که به وسیله چوب بر پارچه های کتان نقش می بندد، آن هم توسط هنرمندانی که کماکان با قالب هایی از جنس چوب گلابی یا زالزالک نقش ها را با رنگ های طبیعی و گیاهی بر روی پارچه ضرب می کنند، اما نکته

